

Hose

Nabi Hose Alaa Falan Naxan Σεβε

Νεε fu Nabi Amosi wali waxatin xanbi ra, Nabi Hose yi findi Alaa fala raliin na Isirayila yamanani, a sogeteden kαμεν fαxαn ma naxan mαn xili “Samari” yamanana fα ηεε κεμεε solofere ηεε tonge suulun ηαxαndαn benun Marigi Yesu xa bari. Nabi Hose wali nen na yi han ηεε mαxαηεν nun suulun ηαxαn, fayida han Asiriya mangan yi Samari yamanan suxu, Isirayila kαμεν fαxαn kala waxatin naxan yi fα ηεε κεμεε solofere ηεε mαxαηεν nun firin benun Marigi Yesu xa bari.

Yamanan kala nen waxatini ito yi fefe (A mato: Mangane Firindena sora 14.23 han sora 17.23). Yerobowan ma mangayaan xanbini, Asiriya yamanan senben yi gboma ayi han Isirayila kaane yi gaxu a yeε ra. Manga wuyaxi yi ba mangayani yanfani Samari yamanani, muxune yi lu mangayani naxanye yamaan masuxuma kii ηaxini. E yi muxune rafisama e bode xa, Nabi Amosi bata yi naxan ma fe fala nun. Alaa yamana denkeleyaan yi xunna kala. Suxure batun tan yi senben sαtαma.

Hose gbalo feni itoe nun e yidαxαne sαtαma a denbayaan nin. A ηaxanla a yanfa nen, na yi findi misaala nun sandan na Ala naxan nawalima alogo Nabi Hose xa waliyiyaan falane ti Isirayila kaane xa. Ala yi a yamana tinxintareyaan nun suxure batu feene sa ηaxalan yalunxin ma alogo yamaan xa a kolon a suxure batun mi fan. Hose naxa, fa fala suxure batun nun yalunyane e maliga e bode ra han! Muxun na a xun xanbi so Ala

yi, a yi suxurena nde batu, na luxi alo ɲaxanla na a xun xanbi so a xεmeni, a yi bira xεmε gbete fɔxɔ ra. Dɔnxɛn na Ala mɔn yigin nun xanuntenyaan nan ma fe falama (sora 14.2-10).

Nabi Hose a Kitabun sɛbɛxi dɔxɔde naanin:

Sora 1 han sora 3, Nabi Hose a denbayaan nun a kawandina fe

Sora 4.1 han sora 9.9, Isirayila kiin nun a bunna dinan kiraan xɔn

Sora 9.10 han sora 14.1, Alaa yamana tinx-intareyaan binla fɔlɔdena

Sora 14.2-10, Alaa xanuntenyaan nan sɛnbɛ luma habadan.

Kitabun yireni ito a yitama en na a en nama sese batu ba Ala ra. Ala xɔxɔlɔn. A mi wama a xɔn a yamaan xa bira batu seene fɔxɔ ra fɔ a tan.

¹ Alatala yi falan ti Beeri a dii xεmen Hose xa, Yusiya yi mangayani Yuda yamanani waxatin naxan yi e nun Yotami nun Axasi nun Xesekiya. Isirayila Manga Yowasi a diin Yerobowan yi mangayani Isirayila yi na waxatini.

Nabi Hose a denbayana

² Alatala to falan ti fɔlɔ Hose xa, a yi a fala a xa, a naxa, “Sa ɲaxalan yalunxina nde tongo, i dii yalunxine sɔtɔ, amasɔtɔ yamaan yalunyaan nan ligama, e Alatala rabɛnin!”* ³ A yi siga, a sa Gomεrε tongo, Dibilayin ma dii tɛmɛna. Na yi fudikan, a dii xεmen bari a xa. ⁴ Alatala yi a fala a xa, a naxa, “A xili sa Yεsεreli, amasɔtɔ

* **1:2:** Muxun na suxurene batu e nun Ala, na luxi alo niin gbee yalunyaan na a ra. Ala xɔlɔma na kanna ma alo xεmen xɔlɔma a ɲaxanla ma kii naxan yi, xa a bira xεmε gbete fɔxɔ ra.

waxatidi mən, n Yehu a denbayaan jaxankatama nən amasətə e faxan ti nən Yəsereleli yi. N mən Isirayila mangayaan janma nən. ⁵ Na ləxəni, n na Isirayilaa yenge so xanla senben kalama nən Yəsereleli meremereni.”

⁶ Gomerε mən yi fudikan, a dii temen bari. Ala yi a fala Hose xa, a naxa, “A xili sa ‘Kininkinintarena,’ amasətə n mi fa kininkinima Isirayila yamaan ma, n mi a mafeluma sənən. ⁷ Koni n kininkinima nən Yuda tan ma, n yi a rakisi Alatala senbeni, a Ala. N mi e rakise tanban na. Silanfanna† mi a ra, yengen mi a ra, soone mi a ra, soo ragine mi a ra.”

⁸ Gomerε yi “Kininkinintaren” de ba, a fudikan, a dii xemən bari. ⁹ Ala yi a fala, a naxa, “A xili sa ‘Kantarena,’ amasətə n ma yamaan mi fa ε ra, ε Ala mi n na.”

2

Isirayila hakene saranna

¹ “Koni, Isirayila kaane fama wuyadeni ayi nən alo baan mejen sinna naxan mi lige, a mi yate.

A yi a falama e xa menna nin, a naxa, ‘N ma yamaan mi ε ra!’ Koni e fa xili bama nən menni, ‘Habadan Alaa diine.’ ”

² Yuda bənsənna nun Isirayila bənsənna e malanma nən, e kuntigi keden sugandi. E minima nən yamana gbetε yi,

† 1:7: Silanfanna: Sofane yengeso dege mana.

amasɔtɔ Ala yamaan na sabati lɔxɔn naxan yi,
lɔxɔ gbeen nan na ra.

³ E a fala ε tadane ma, “Alaa Yamana”
e nun ε magilene, “Alaa Rafan Muxune!”

⁴ E ε nga Isirayila maxadi,
ε a maxadi,

amasɔtɔ n ma ɲaxalan mi fa a ra,
a xεmε mi fa n na!

A xa yalunde maxidi seene ba a yeɲagin ma,
a yanga maxidi seene ba a xiɲε longonna ra.

⁵ Xanamu, n na a ragelima nεn,
n yi a lu alo a bari lɔxɔni.

N yi a lu alo tonbonna,
n yi a findi bɔxɔ xaren na,
n yi a faxa ige xɔnla ma.

⁶ N mi kininkininɲε a diine ma,
amasɔtɔ yalunde diin nan e ra.

⁷ E nga yalunyaan liga nεn,
a yi e sɔtɔ,

a a yeɲε rayagi,

amasɔtɔ a a fala nεn:

“N birama nεn suxurene fɔxɔ ra,
naxanye n ma donseen nun n ma min igen soma
n yii,

e nun n ma yeɲεε xabe dugin

nun n ma taa dugina,

e nun n ma turen nun n ma minsena.”

⁸ Nanara, n na a kiraan nafaxama nεn ɲanle ra,
n yi a rabilin yinna ra,

alogo a nama fa a kiraan to.

⁹ A sigama nεn a yangane fɔxɔ ra,
koni a mi e liyε.

A e fenma nεn,

koni a mi e toε.

Na xanbi ra, a a falama nen:

“N xεtεma nen n ma xεmεn fεma

alo a fεlεni,

amasεto n yi sεwani mεnni

dangu iki ra.”

¹⁰ A mi a kolon

a n tan nan balon soma a yii,

e nun minseen nun turena.

N tan nan gbetin nun xεmaan soma a yii fon-

isireyani,

a yi e findi waliseen na Baali suxuren xa.

¹¹ Nanara, a balon nun minse bogin na mε,

n na ba a yii.

N na n ma yεxεε xabe dugin

nun n ma taa dugin ba a yii

naxanye yi lan

e yi a ba a ragelixi.

¹² Iki n na a yagin naminima nen kenenni

a yangane yεε xεri,

muxu yo mi a bε n yii.

¹³ N yi a sεwan birin dan,

a sanle, a kike nenεne,

a Matabu Lεxεne nun a binya lεxεne birin.

¹⁴ N na a bogise binle nun a xεdε binle kalama nen,

a yi a falan naxanye ma, a naxa,

“N saren ni itoe ra

n yangane naxanye soxi n yii!”

N ne findima fεtεnna ra nen, burunna subene yi e

kala.

¹⁵ Ala naxa,

“N na a fe jaxin saranma a ra nen lεxεne fe ra

a wusulanna gan Baali suxurene xa naxanye ma.

A yi a maxidi a yiirasone nun a tunlasone yi,

a siga a suxurene fema,
a jinan n tan ma.”

Alatalaa falan nan na ra.

¹⁶ Nanara, n na a mabandunma nen,
n yi a xali tonbonni,
n fala fajin ti a xa.

¹⁷ N mən a bogise bili langane
raxetema a ma nen menni.
Akori meremerən yi findi yigin na.*
Isirayila sigin sama nen menni
alo a dii nore waxatini,
alo a keli Misiran yamanani bəxən naxan yi.

¹⁸ Na bəxəni, Alatalaa falan ni ito ra,
a naxa, “I n xilima nen:
‘N ma xeməna!’

I mi fa n xilima fa fala ‘N kanna, Baali.’

¹⁹ N Baali suxurene xinle bama nen i de,
alogo e xinle nama fa fala.

²⁰ Na bəxəni, n layirin tongoma nen
e nun burunna subene tagi,
e nun xəline nun bubuseene.
N xanla nun silanfanna nun yengen bama nen
bəxən ma,

n ma yamaan yi e sa bəje xunbenli.

²¹ N findima nen i ya xemen na habadan,
n findi i ya xemen na tinxinna nun sariya kenden
nun hinanna nun kininkininni.

²² N findima nen i ya xemen na lannayani,
i yi Alatala kolon.”

²³ Alatalaa falan ni ito ra,
a naxa, “Na bəxəni,
n ni i ya maxandin yabima nen,

* **2:17:** Akori bunna nən fa fala kontofinla.

koren yi tule igen nagodo bəxən ma.

²⁴ Bəxən yi balon nun minse bogin nun turen namini.

Ne yi Yεεreli makone fan.

²⁵ N na Isirayila rasabatima nən bəxən ma n yεε xa.

N yi naxan ma

fa fala ‘Kininkinintarena’

n kininkininma a ma nən.

N yi naxan ma a ‘Kantarena.’

N na falama nən,

n naxa, ‘N ma yamaan nan ε ra!’

Ne yi n yabi,

e naxa, ‘N ma Ala.’ ”

3

Alaa xanuntenyana Isirayila xa

¹ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “I mən xa sa xanuntenyaan yita i ya naxanla ra yangan naxan yii, naxan findixi yalunden na. I xa a xanu alo Alatala Isirayila kaane xanuxi kii naxan yi, naxanye birama ala gbetene fəxə ra, bogise ralixine rafan naxanye ma.” ² N yi naxanla futu gbeti gbanan fu nun suulun na, e nun murutu bənbeli keden nun a tagi. ³ N yi a fala a xa, n naxa, “Lu n konni waxati xunkuye. I nama yalunyaan liga. I nama xεmε fe yo kolon. N fan luyε i xa na kiini.”

⁴ Amasəto Isirayila kaane luma nən waxati xunkuye ikiini: Manga mi e xunna, kuntigi mi na, saraxa mi na, kide gεmε mi na, saraxarali doma mi na, suxure mi na. ⁵ Na xanbi ra, Isirayila kaane xεtema nən, e Alatala fen, e Ala, e nun Dawuda, e

mangana. E gaxuxin yi fa Alatala ma e nun a nɛma waxati famatɔni.

4

Isirayila tinxintarena

¹ Isirayila kaane,

ε Alatalaa falan namε!

Amasɔtɔ kitina Alatala nun ε tan tagi.

A naxa, “Lannaya mi fa na.

Hinan mi na.

Ala kolon mi fa yamanani ito yi.

² Dangan nun wulen nun faxan nun muɲan nun yalunyaan nan na.

Gbalon bata gbo ayi,
faxan tima a bode fari.”

³ Nanara, ε yamanani xarama nɛn,
a niimaseen birin yi xɔsi.

Subene nun xɔline,
hali baa yεxεne fan faxama nɛn.

⁴ Koni muxu yo nama matandin ti,
muxu yo nama yamaan mafala,
amasɔtɔ kitina nxu nun saraxaraline nan tagi.

⁵ ε tan saraxaraline nun nabine tantanma kɔεεn
nun yanyin na.

Nanara, n na ε nga Isirayila faxama nɛn.

⁶ N ma yamaan bata kala,
amasɔtɔ kolonna dasaxi a ma.

Bayo ε bata ε mε kolonna ra,
n bata ε ba n ma saraxaraliyani.

Bayo ε bata ε Alaa sariyan nabɛɲin,
n fan bata ε diine rabɛɲin.

⁷ Saraxaraline nɛma wuyε ayi,
e yulubine fan gboma ayi.

Nanara, n na e binyen masarama nɛn yagin na.

⁸ E lugoma n ma yamaan yulubine xɔn.

Yamaan hakene e nii yifanma e ma.

⁹ A ligama nɛn saraxaraline ra alo yamana,
n yi e kɛwanle saran e ra.

¹⁰ E e dɛgema nɛn,
koni e mi lugoma.

E suxurene batuma,

koni ne mi e rasabatima.

Amasɔtɔ e bata Alatala rabɛnin,

e yi e sɔbɛ so ¹¹ yalunyaan ma

e nun dɔlɔ fonna nun dɔlɔ nɛnɛ minna.

Ne nan e xaxinla kalaxi.

¹² N ma yamaan suxure wudine maxɔdinma,
alo dunganna nan falan tiyɛ e xa.

Amasɔtɔ yalunya xaxinla bata e ralɔ ayi,

e yalunyaan ligama Ala ra.

¹³ E saraxan bama geya gbeene xuntagi.

E wusulanna ganma geyane fari,

xanamu warine nun wudi tofɔnine nun kondene
bun ma,

e nun wudi belebelen naxanye ninin gbo.

Nanara, ɛ dii tɛmɛne yalunyaan ligama

e nun yalunden nan ɛ bitan gilɛne ra.

¹⁴ N mi ɛ dii tɛmɛne yulubine saranma e ra

bayo e yalunyaan ligama,

hanma ɛ bitan gilɛne

bayo yalunden nan e ra.

Bayo ɛ tan yetɛn yalunyaan ligama ɛ nun yalun-
dene,

ɛ nun naxalan yalunxine saraxan bama.

Yama xaxilitarena a gima a bɔnɔni.

¹⁵ Isirayila, xa i lu yalunyani,

ε nama Yuda ti haken ma,
 ε nama siga Giligali yi,
 ε nama te Beti-Aweni yi.*
 Ε nama ε kəɓ Alatala xinli!
 16 Xa Isirayila murutexi
 alo ɲinge mataganxina,
 Alatala xa e masuxu di?
 Alo yeXeEdina meReMeRe fajin ma.
 17 Eframi bənsəna muxune bata kankan suxure
 batun ma, e lu na!
 18 Xa e minseene bata dasa,
 e sa dangu yalunyaan ma.
 E mangane waxi yagin nan xən.
 19 Nanara, wuluwunla e xalima nən,
 e yi yagi e saraxane fe ra.

5

Kitina Isirayila xili ma

1 Saraxaraline, ε ito rame!
 Isirayila kaane, ε liga ki fajni!
 Mangana denbayana,
 ε tuli mati!
 Amasəto kitina ε tan nan xili ma.
 Ε bata findi woson na Misipa yi,
 e nun luti ratixina Taboro geyaan ma.
 2 Ε bata yili tilinxin ge yamaan yeε ra Sitimi yi.
 Koni n tan na feen saranma ε birin na nən.
 3 N na Eframi bənsəna kolon,
 Isirayila mi luxunxi n ma.
 Bayo iki, Eframi bənsəna,
 ε bata yalunyaan liga.

* **4:15:** Beti-Aweni bunna nēn fa fala hake kanne banxina. A falan tima Beteli taan nan xili ma naxan bunna nēn Alaa banxina.

Isirayila bata a yeε raxəsi.

⁴ E bata kankan e kewanle ma,
e mi fa xεεma e Ala ma.

Amasəto yalunya xaxinla bata so e yi,
bayo e mi fa Alatala kolon.

⁵ Isirayilaa wason nan sereyaan bama a xili ma.

Isirayila nun Efirmi bənsənna muxune
dagalanma ayi nən e hakəni,

Yuda fan birama nən e fəxə ra.

⁶ E na e yeχεε kurune nun jingene ba saraxan na,
e Alatala fen,

e mi a toε mumε
bayo a bata keli e ye.

⁷ E bata tinxintareyaan liga Alatala ra,
e diine bari e yangane xa.

Iki, kike keden peen nan luxi,
e bəxən yi kala.

⁸ E xətaan fe Gibeya yi,
ε xətaan fe Rama yi!

ε yeηge so sənχəni te Beti-Aweni yi!

Bunyamin kaane, yaxune ε xanbi ra!

⁹ Efirmi bənsənna kalama nən Fe Saran ləχəni.

N jəndin nan falama Isirayila bənsənne xa iki.

¹⁰ Yuda kuntigine bata liga

alo naxanye e bəxən dan γεμεne maxεεma.

N ma xələn fama e ma nən alo fufana.

¹¹ Efirmi bənsənna jaxankataxi,
a yalagixi,

bayo a biraxi fe fune nan fəxə ra.

¹² N bata Efirmi bənsənna tərə alo setena,

e nun Yuda bənsənna alo furena.

¹³ Efirmi bənsənna to a furen to,

Yuda bənsənna to a furene dεene to,

Efirmi bənsənna yi siga Asiriya yamanani,

a xeraan nasiga Manga Gbeen ma a mali feen na.
 Koni a mi nɔε ε rakendeyε,
 a mi nɔε ε furen dεene raxunbelε.
¹⁴ Amasɔtɔ, n luma nen
 alo yatana Efirami bɔnsɔnna xa,
 alo yata gbeena Yuda bɔnsɔnna xa.
 N ne yibɔma nen, n siga e ra,
 muxu yo mi e be n yii.
¹⁵ N mɔn xetema nen n dɔxɔdeni,
 han e yi e ti e sɔnne ra,
 e n fen.
 E na tɔrɔ tun,
 e n fenma nen.

6

Isirayila xili fena Ala ma

¹ E fa be,
 en xetε Alatala ma!
 Amasɔtɔ a bata en yibɔ,
 koni a mɔn en nakendeyama nen.
 A bata en garin,
 koni a en maxɔɔdene maxidima nen.
² Xii firin na dangu,
 a en niin birε en yi mɔn,
 a xii saxandeni a en yitɔn,
 en yi lu a yetagi.
³ En xa Alatala kolon,
 en bira a kolonna fɔxɔ ra.
 Alo kuye yibaan to fama,
 a fan minima nen kenenni yati!
 A fama nen en xa
 alo tulen jemεn na,
 alo furu tulen naxan bɔxɔni kunma.
⁴ N nanse ligama ε tan na,

Efirami bənsəna?
 N nanse ligama ε ra,
 Yuda bənsəna?
 Ε hinanna luxi nən
 alo xətən ma kundana,
 alo xiila naxan yolonma
 a xuya ayi mafuren!

⁵ Nanara, n na ε yengema nən nabine ra,
 n na ε faxama nən n dəen fala xuine ra.
 N ma kitine fixa alo kenenna.

⁶ Amasətə hinanna rafan n ma dangu saraxan na.
 Ala kolonna dangu saraxa gan daxine ra.

⁷ E bata layiri kala alo adamadiine,
 nayi e bata n yanfa.

⁸ Galadi taan nafexi fe naxi rabane nan na,
 han wuli funfune toma ayi.

⁹ Alo mafu tiin naxanye muxune legedenma lux-
 unni,
 saraxarali ganla fan bata faxan ti Siken taan ki-
 raan xən,
 e gbalone raba.

¹⁰ N bata fe naxine to Isirayila yamaan ye:
 Efirami bənsəna bata yalunyaan liga,
 Isirayila bənsəna e yete raxəsim.

¹¹ I tan fan, Yuda,
 se xaba waxatin nagidixi i xa,
 n na fa n ma yamaan suxu muxune ra waxatin
 naxan yi.

7

Isirayilaa hakəna

¹ N to wa Isirayila bənsəna rakendeya feni,
 Efirami bənsəna hakən mən yi keli.
 Samari a naxun yi mini kenenni.

Bayo e darixi yanfan soε.
 Muɗadene soma,
 mafu tiine yi lu tandeni.
² E mi e mirima
 fa fala n xaxili e ɲaxuyane birin xɔn.
 Iki e keɓwanle e rabilinxi,
 e haƙεne n yeɓtagi waxatin birin.

Yanfan Mangan ma

³ Itoe rafan mangan ma,
 koni e ɲaxu!
 E wulene rafan kuntigine ma.
⁴ E birin yalunde.
 E kui feene wolonxi alo buru gandena.
 A na wolon,
 buru ganna mi fa a teεn nafε
 keli burun bɔnbɔ waxatini han a yi te.
⁵ Na kiini, mangana ɲaxaɲaxan lɔxɔni,
 kuntigine xunne yi keli dɔlɔn na.
 Mangan yi magele tiini itoe rasεnε.
⁶ E xaɲε alo sulun teεna,*
 e maso mangan na, e xa yanfan so a ma.
 E bɔɲε teen degeɓma neɓ kɔεna ngaan na,
 xɔtɔnni a keli alo wonson teεna.
⁷ Isirayila kaane xaɲε alo sulun teεna,
 e e kuntigine raxɔrima,
 e e mangane birin faxa.
 Anu, na sese mi n maxandima.
⁸ Efirami bɔnsɔnna basanma siyane ra.
 Efirami bɔnsɔnna findixi buru xunna ra
 naxan fɔxɔ keden ganxi
 bode fɔxɔ mi ganxi.

* **7:6:** Sulun teεn mɔn falama yirena nde yi fa fala “Furu teεna.”

⁹ Xəjɛne a sɛnbɛn kalama
koni a mi sikɛma.

Foriyana a suxuma,
koni a mi a rakɔrɔsima.

¹⁰ Isirayilaa wason sereyaan bama a xili ma.

Koni na birin kui,
a mi xɛtɛma Alatala ma, a Ala,
a yi a fen.

¹¹ Efirami bɔnsɔnna luxi nɛn
alo ganba xaxilitarena
naxan madaxuma sinma!
A Misiran bɔxɔn xilima waxatina nde yi,
a fa bira Asiriya mangane fɔxɔ ra.

¹² Xa e siga,
n yalaan wolima nɛn e fari,
n yi e rabira alo xɔlina.
N yi e yulubine saran e ra,
alo e rakolonxi kii naxan yi e malanni.

¹³ Gbalona e xa,
amasɔtɔ e e gima n ma!
Fitina na e xa,
amasɔtɔ e murutɛxi n ma.
N yi waxi e xunba feni,

koni e wulene falama n xun ma.
¹⁴ E mi n maxandima e bɔjɛne yi,
koni e wugama e sadene nan ma.
E kunfama donseen nun dɔlɔn fɔxɔ ra,
koni e e masiga n tan na.

¹⁵ N tan nan e maxaranxi,
n yi sɛnbɛn fi e ma,
koni e fe jaxine mirima n xili ma.

¹⁶ Naxan kore,
e mi xɛtɛma na ma,
e yanfan tima

alo xali yidɔxina.
 Nanara, e kuntigine faxama nɛn silanfanna ra,
 e dɛ ɲaxune fe ra.
 Misiran kaane yi e magele na ra.

8

Isirayilaa suxure batuna

¹ E xɔtani tɔn,
 yaxun godoma nɛn Alatala banxin ma alo
 singbinna.

Amasɔtɔ yamaan bata n ma layirin kala,
 e yi murute n ma sariyan ma.

² E sɔnɔma n xinla ra:
 “Nɔ Ala, nxu i kolon,
 nxu tan, Isirayila!”

³ Koni, naxan fan,
 Isirayila bata a mɛ na ra,
 nanara yaxun birama nɛn a fɔxɔ ra.

⁴ E bata mangane ti n ma
 yamarin mi naxan na,
 e bata kuntigine ti
 e mi n maxɔdin.
 E bata suxurene rafala e gbetine nun e xɛmane ra,
 nanara e raxɔrima nɛn.

⁵ Ala bata i ya ɲinge dii suxuren nawoli ayi,
 Samari kaane!
 N ma xɔlɔn bata keli e xili ma han!
 Han waxatin mundun yi
 e tondɛ e rasarijanɲɛ?

⁶ A kelixi ɛ tan nan yii,
 ɛ tan Isirayila kaane.
 Walikɛna nde nan a rafalaxi,
 Ala mi a ra!

Nanara, Samari a jinge dii suxuren kalama nen fefe!

⁷ Naxan na fe jaxin nakeli,
gbalon nan xεtεma a ma.
Nanara, hali murutun tɔnsɔn keden,
e mi a sɔtɔma xεεn ma.
Xa na nde mini,
na mi murutu fuji raminε.
Hali na nde yi na nun,
xɔjεne nan yi a donma.

⁸ Isirayila bata kala!
E tɔnɔn mi fa na siyane ye.
⁹ E bata siga Asiriya yi,
alo burunna sofanla
naxan sa tima a danna.
Nayi, Efirami bɔnsɔnna bata a yetε sara a suxurene ma.

¹⁰ Hali e bata kantan tiine sara siyane tagi,
iki n na e birin malanma nen,
alogo e xa sa tɔrɔ ndedi Manga Gbeena goronne bun ma.

¹¹ Efirami bɔnsɔnna bata yulubi xafari saraxa gandise rawuya ayi,
koni ne bata findi yulubi tongoden na.

¹² N bata n ma sariyane birin seβε e xa,
koni e a toxi alo se xɔjεna.

¹³ E saraxane ba,
e kiseene rali,
e a suben don.
Koni ne mi rafan Alatala ma.
Iki, Alatala xaxili e hakεne xɔn,
a e yulubine saranma e ra nen.

E xεtε Misiran bɔxɔn ma.

¹⁴ Naxan Isirayila daxi
e bata jinan na xɔn,

e sa manga banxine ti.
 Yuda bata a taa ratangaxine rawuya ayi,
 koni n tɛɛn nafama nɛn e taane yi,
 a yi e yinne gan.

9

Isirayila yulubine saranna

¹ Isirayila, i nama sɛwa,
 i nama ɲaxan alo siyaan bonne.

Bayo, i to suxure xɔɲɛn batu,
 i findi yalunden nan na.

Yalunden kɔntɔnna bata ɲaxun i dɛ
 murutu bɔnbɔdene birin yi!

² Koni ne murutu bɔnbɔdene
 nun manpa ige badene mi fa yamaan baloma
 mumɛ!

Minseen dasama e ma nɛn.

³ Amasɔɔ, e mi luxi Alatalaa yamanani,
 Efirami bɔnsɔnna xɛtɛma nɛn Misiran yi,
 e yi donse haramuxine don Asiriya yi.

⁴ E mi fa minse saraxane rabɔxɔnma Alatala xa.
 E saraxane mi a kɛnɛɲɛ.

E saraxan haramuxi
 alo ɲanden buruna.

Naxanye na a don
 e e yɛtɛ raharamu.

Bayo e buruna e tan yɛtɛɛn lugoma nɛn,
 a mi soma Alatalaa banxini mumɛ!

⁵ E nanse ligama sali lɔxɔne yi,
 Alatala batu lɔxɔne yi?

⁶ Hali e sa mini halagin bun,
 Misiran bɔxɔna e suxuma nɛn,
 e maluxun Nofi taani.

Tansinne sabatima e yii se fajine nun gbetin fari,

ɲanle fan sabatima e bubune kui.

⁷ Fe Saran lɔxɔne fama,
fe yeɓa lɔxɔne bata yiso.
Isirayila bata sɔnxɔ, e naxa,

“Kɔmɔn nan nabiin na,
Alaa Niin naxan yi
na daxuya falane nan tima.”

Ɛ hakɛne nun ɛ xɔnnantenyaaan bata gbo ayi de!

⁸ Kantan muxun nan Efirami bɔnsɔnna ra n ma
Ala xili ma.

Nanara, luti ratixine nabina kiraan birin xɔn,
Xɔnnantenyaaan nan luxi a xa Alaa banxini.

⁹ E bata so mayifu feene yi,
alo naxan ligaxi Gibeya yi.
Ala xaxili e hakɛne xɔn,
a e yulubine saranma e ra nɛn.

¹⁰ N to Isirayila to,
a ligaxi alo ɲaxundanne tonbonni.
N to ɛ benbane to,
e ligaxi alo xɔɗɛn bogi singena.
Koni e yi siga Baali-Peyori mabinni,
e yi e yeɛ taxu na yagi suxuren na,
e raharamu alo e naxan batuma.

¹¹ Efirami bɔnsɔnna a binyen ɲanma nɛn
alo xɔliin na tungan.
Dii bari mi na,
fudikanya mi na,
se mi toma.

¹² E na e diine ragbo,
n na e birin bama nɛn e yii.
Gbalon ne xa,
n na n mɛ e ra.

¹³ N bata Efirami bɔnsɔnna sabatixin to yire fajini
alo Tire taana.

Koni Efirami a diine soma nɛn faxa tiin yii.

¹⁴ Alatala, a lan i xa nanse fi e ma?

E ɲaxanle dii kuine kala,
e xijɛne yi xara.

¹⁵ E ɲaxuyaan birin yitaxi nɛn Giligali yi.

N na e raɲaxuxi mɛnna nin
e kɛwali ɲaxine fe ra.

N na e kedima nɛn n ma banxini.

N mi fa e rafaɲɛ mumɛ!

Muxu murutɛxine nan e kuntigine birin na.

¹⁶ Efirami bɔnsɔnna luxi nɛn

alo sansiin naxan lisixi a ra,

a salenne bata xara,

a mi fa bogima sɔnɔn.

Xa e diine bari,

n na e rafan diine birin faxama nɛn.

¹⁷ N ma Ala e rabɛɲinma nɛn,

amasɔtɔ e mi e tuli matixi a ra.

E findima nɛn sigatine ra siyane tagi.

10

Isirayila makitina fena

¹ Sansi bili sabatixin nan yi Isirayila ra,
naxan yi bogi gbeen tima.

A bogine to wuya fɔlɔ,

a yi fɔlɔ saraxa gandene rawuyɛ ayi.

A yamanan to sabati fɔlɔ,

a yi kide gɛmɛne maxidi.

² Bayo e bɔɲɛni taxunxi,

iki na yalagin goronna sama e xun ma nɛn.

Ala e saraxa gandene rabirama nɛn,

a yi e kide gɛmɛne kala.

³ Nayi, e a falama nɛn,

e naxa, “Manga mi fa nxu yii,
amasoto nxu mi gaxuxi Alatala yeε ra.

Hali mangana,
a nε nanse ligε nxu xa?”

⁴E falane tima,
e e koloma wulen fari,
e layirine xidi.

Nanara kitine bata wara ayi,
alo sise xolene xεε bixini.

⁵Samari kaane xaminma nen jinge dii suxurena
fe ra
naxan Beti-Aweni yi.

Yamaan sunuma nen a fe ra.
A saraxaraline fan sunuma nen a xa,
naxanye yi sewama a binyeni,
bayo a bata ba e yii.

⁶A xalima nen Asiriya yi,
a fi Manga Gbeen ma.
Eframi bōnsōnna yagima nen,
Isirayila yagima nen a fe yitōnxine xōn.

⁷Samari nun a mangan fan ligama na kii nin,
e xalima nen
alo tamin naxan igen xun ma.

⁸Se jaxi batude matexine kalama nen,
naxanye findixi Isirayilaa yulubin na.

Nanle nun tansinne sabatima nen e saraxa gan-
dene fari.

E a falama nen geyane xa, e naxa,
“E nxu ye maluxun!”

E yi a fala yire matexine xa,
e naxa, “E bira nxu fari!”

⁹Xabu i naxan liga Gibeya yi, Isirayila,
i mōn na yulubin fari!

E luxi mēnna nin!

Yengεn xa mi a ra
naxan fe ɲaxi rabane lixi Gibeya yi?

¹⁰ A na n kenεn,
n na e yulubine saranma e ra nen.
Siyane e malanma nen e xili ma,
alogo e xa e suxu,
e yi e xidi e hakε wuyaxine fe ra.

¹¹ Anu, Efirami bɔnsɔnna yi luxi nen
alo ɲinge gilε xuruxina,
wanla rafan naxan ma.
Nanara, n xun xidi wudin xidixi a xunna ma,
n yi Efirami bɔnsɔnna rawali.

Fɔ Yuda bɔnsɔnna xa xεεn bi.
Fɔ Yaxuba bɔnsɔnna xa bɔxɔn nawali.

¹² ε xa seen si tinxinni,
ε sa hinanna nan sɔtɔma a xaba waxatini.
ε xεε nenεne sege,
bayo Alatala fen waxatin bata a li,
han a yi fa,
a sariya kendεn sa ε xa.

¹³ Koni ε tan bata seen si tinxintareyani,
a xaba waxatini ε bata a saran ɲaxin sɔtɔ.
ε bata bogin don wulen naxan sɔtɔxi.
Amasɔtɔ ε laxi ε yengε so wontorone ra,
e nun ε sofa senbεmane,

¹⁴ yengεn kelima nen yamaan xili ma.
ε yinne birin kalama nen,
alo Saliman tɔ Beti-Aribeli taan kala waxatin
naxan yi.

Na waxatini, ngane nun diine faxa nen e bode xɔn.

¹⁵ A ligama na kii fan yi nen
Beteli muxune ra,
bayo e ɲaxu han!
Na subaxan ma,

Isirayila mangan halagima nɛn fefe!

11

Ala kininkininna Isirayila ma

¹ Isirayila to yi xurun,
n yi a xanu.

N yi n ma dii xɛmɛn xili a xa
keli Misiran bɔxɔni.

² Koni n to yi e xilima,
e yi e masiga n na.

E yi saraxan ba Baali suxurene xa,
e yi wusulanne gan suxurene xa.

³ N tan nan yi Efirami bɔnsɔnna maxaranma siga
tideni,

n yi e suxu e yiine ma,
koni e mi a kolonxi
a n tan nan yi e rakɛndɛyama.

⁴ N yi e mabandunma
marafanna nun xanuntenyaan nin.

N tan nan xun xidi wudin baxi e xunna ma,
n yi n felen n donseen so e yii.

⁵ E xɛtɛma nɛn Misiran bɔxɔni yati!

Asiriya yamanan nan nɔɔn sɔtɔma e xun na,
amasɔtɔ e bata tondi fɛ n ma.

⁶ Nanara, sofane fama silanfanne ra e taane yi,
e yi e taan dɛɛn wurene gira
Isirayila kaane fe yitɔnxine fe ra.

⁷ N ma yamaan kankanxi murutɛn ma,
e birin bata ala gbɛtɛye fen
koni e mi xunna kenla fiyɛ e ma.

⁸ Koni, Efirami, n xa i rabeɲin di?

N xa Isirayila so yiini di?

N xa i liga alo Adamaha ba?

N xa i lu alo Seboyimi ba?*
 N bəɲɛn wolonxi n kui.
 N ma kininkininna birin bata fa.
 9 N mi a ligama n ma xələ gbeen xasabini,
 n mi fa Eframi bənsəɲna kalama,
 amasətə Ala nan n na,
 muxu mi n na.
 Sariɲantəɲn nan n na i fəma,
 n mi fama xələni.
 10 Bayo e sa birama nən Alatala fəxə ra,
 a na wurundun alo yatana.
 A tan na wurundun,
 a diine fama xuruxurunɲe nən
 keli baan də.
 11 E fama xuruxurunɲe nən
 alo xəline keli Misiran yamanani,
 alo ganbane e keli Asiriya yamanani.
 N na e radəxəma nən e banxine yi.
 Alatalaa falan nan na ra.

12

Isirayilaa yulubina

1 Eframi bənsəɲna n nabilinxi wulen na.
 Isirayila yamana n yanfama.
 Koni Yuda kaane mən biraxi Ala nan fəxə ra,
 e lannayaan nabama e nun sariɲandene.
 2 Eframi bənsəɲna e masoma fe fufafune nan na,
 a luxi alo a foyen nan sagatanma fəriɲɛn gbən!
 A wulen nun fe ɲaxin nawuyama ayi.
 A layirin xidima e nun Asiriya yamanan tagi,
 a Oliwi turen soma Misiran mangan yii.

* **11:8:** Adamaha taan nun Seboyimi taan kala nən Sodoma nun Gomora xən ma. Na feen səbexi Sariyane 28.22 kui.

³ Alatala Yuda muxune makitima nən,
a Yaxuba bənsənna wali ɲaxin saranma a ra nən,
a yi a saren fi a kəwanle ra.

⁴ A a nga kui,

Yaxuba yi a tada santinban suxu,*

a to fori,

e nun Ala yi gerenna so.

⁵ E nun malekan yi yengən so,

a nən sətə.

A yi wuga, a yi mayandin ti.

Yaxuba Ala li Beteli nin.

E nun Ala falan ti mənna nin.

⁶ Alatala, Ala Senben Birin Kanna nan yi na ra.

Xili gbee kanna nan Alatala ra.

⁷ I tan xa fa i ya Ala ma,

i hinanɲe ayi,

i sariyan suxu.

I xaxili ti i ya Ala ra waxatin birin!

⁸ Isirayila yanfan tima

alo sarematina,

ligase ɲaxin naxan yii.

Munan nafan a ma.

⁹ Eframi bənsənna bata a fala,

“N bata bannaya han!

N bata nafunla sətə,

koni n ma wanla tənən nan a ra!

Hakəna hanma yulubi yo mi n ma.”

¹⁰ Alatala nan n tan na, i ya Ala,

naxan i rafaxi keli Misiran yamanani.

N mən i radəxəma nən bubune bun

alo yamaan yi kii naxan yi na waxatini.

¹¹ N bata falan ti nabine xa,

* **12:4:** Gulunne nan yi Yaxuba nun a tada ra. Na feen sebəxi
Dunuɲa Fəlon 27.36 kui.

e yi toone ti n xɔn.

N bata sandane sa nabine xa.

¹² Xa suxurene Galadi yi,

e yεtεεn luma nεn fuu!

E ɲingene bama saraxan na Giligali yi,

koni e saraxa gandene luma nεn

alo gεmε malanxine xεene ma.

¹³ Yaxuba a gixi nεn

sigā Arami yamanani,

Isirayila yi wanla ke a ɲaxanla futu seen na,

a yi xuruseene kantan.

¹⁴ Alatala Isirayila raminixi nεn

Misiran bɔxɔni nabiin xɔn,

a Isirayila kantan nabiin sabun na.

¹⁵ Koni Efirami yi Ala raxɔlɔ gbeen ti.

Nanara, a marigin mi a mafeluma a faxa tixin na,

a a xɔnnantenyaa naxεtεma a ma nεn.

13

Alaa xɔlɔna Isirayila ma

¹ Efirami bɔnsɔnna na yi falan ti,

birin yi gaxuma nεn.

A yi binyaxi nεn Isirayila yi.

Koni a findi sɔn kanna nan na

a Baali suxuren batu, a faxa.

² Iki e mɔn yulubin nan ligama,

e sawurane rafalama gbeti xulunxin na.

E kɔta suxure rafaladeni,

koni xabuna wanla gbansanna nan e ra.

A falama e ma

a e adamane bama saraxan na!

Koni ɲinge dii suxuren tan,

e na tan sunbuma!

³ Nanara, e ɲanma nεn

alo xətən ma kundana,
 alo xiila naxan yolonma xətənni,
 alo foyen se gbaxan naxan xalima lonna fari ma,
 alo tutin naxan minima banxi sulunna xən.

⁴ Alatala nan n tan na, i ya Ala,
 naxan i raminixi Misiran yamanani.
 I nama ala gbεε kolon
 fə n tan.

I rakisima mi na fə n tan.
⁵ N yengi saxi i xən tonbonni, bəxə xareni.

⁶ Koni, n to e balo, e yi lugo.
 E to lugo, e bəjən yi waso ayi.
 Nanara, e jinanxi n xən.

⁷ N luma nən e xa alo yatana,
 alo burunna jarina,
 n yi e suxu kiraan xən.

⁸ N na e suxuma nən
 alo sube xajən naxan ma diiye baxi a yii.
 N yi e bəjəni bə.
 N yi e don alo yatana.

Burunna subene e yibəma nən dungi dungi na.

⁹ Isirayila, i ya kalan ni i ra,
 bayo i kelixi nən n xili ma,
 n tan, i ya mali ti fajina.

¹⁰ Iki, i ya Mangan minən?
 A xa i rakisi i ya taane birin yi!
 I ya kitisane minən,
 i yi a falama naxanye fe ra
 “Mangan so nxu yii e nun kuntigine?”

¹¹ N bata Mangan so i yii n ma xələni,
 n na a bama nən i yii n ma xələni.

¹² Efirami bənsənna həkən nun a yulubin nama-
 raxi.

13 Tɔrɔne fama nɛn a ma
alo ɲaxanla kuiin na keli a ra.
Koni dii xaxilitaren na a ra.
A bari waxatin na a li,
a mi tinɲɛ barɛ.

14 N na e xunbama nɛn laxira sɛnbɛni,
n yi e xunsara sayani.
Faxana, i ya fitinan minɛn?
Sayana, i ya faxa ti sɛnbɛn minɛn?
N mi fa kininkininma.

15 Hali a to sabatixi a ngaxakedenne tagi,
Alatala sogetede foyen nafama nɛn keli tonbonni,
a tiginɛ nun xɔɲinne xɔri.
E se xɔri ramaraden kui gelima nɛn.

14

1 Samari kaane yulubine saranma e ra nɛn,
amasɔtɔ e bata murutɛ e Ala xili ma.
E faxama nɛn silanfanna ra,
e dii ɲɔrɛne bira bɔxɔni,
e ɲaxalan fudikanne kuine rabɔ ayi.

Isirayila kaane xa tubi Ala ma

2 Isirayila, fa Alatala ma, i ya Ala!
Amasɔtɔ i hakɛne bata i rabira.

3 Ɛ tubi Alatala ma
ɛ a mafan falan na.
Ɛ a fala a xa, ɛ naxa,
“Nxu mafelu nxu hakɛne birin na,
i nxu rasɛnɛ ki faɲi,
alogo nxu xa tantun xuiin findi nxɔ saraxan na.

4 Asiriya kaa mi nxu rakisɛ,
nxu mi tema soone fari yɛngɛ xinla ma.
Nxu mi fa a falɛ nxɔ se rafalaxine ma, ‘Nxɔ ala!’
Amasɔtɔ i tan nan kininkininma kiridine ma.”

5 N na e xɔnfɛnma nɛn e na xun xɔn sigani.

N na e xanuma nɛn fonisireyaan na,
amasɔtɔ n ma xɔlɔn bata xɛtɛ e fɔxɔ ra.

6 N luma nɛn Isirayila xa alo xiila,
a tofanma nɛn
alo gabalan fugaxina.

A sabatima nɛn
alo wudi binla naxanye Liban yamanani,

7 alo wudi binla na maɲingi a faɲin na,
a tofanma nɛn alo oliwi wudina,
a xiri faɲin yi mini

alo Liban suman fɔtɔnne.

8 Yamaan fama Isirayila ma
alo e soma wudi binla nan ninin bun.
E maala mɔn fanma nɛn.

E sabatima
alo manpa binla* na fuga.

E xinla sɔtɔma nɛn
alo Liban minseen faɲina.

9 Efirami bɔnsɔnna,
nanse mɔn nxu nun suxurene tagi?

N tan nan i ramɛma,
n yi n yengi sa i xɔn.

N luma nɛn i xa
alo wudi gbee xindena.

I bogin sɔtɔma n tan nan na.

10 Fekolonna nde ra?

A xa feni itoe famu!
Xaxilimane xa e yɛɛ to!

Amasɔtɔ Alatalaa kirane tinxin,
tinxin muxune sigan tima nɛn e xɔn,
koni murutɛ muxune dagalanma ayi nɛn na yi.

* **14:8:** Wudi binla nde na yi, mɛn kaane naxanye sima, e yi naxanye bogi yitɔnma alo manpana e gbee kiini.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012
Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unported disponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78